

به نام خداوند

گزارش سخنرانی علمی
«مدیریت دانش در سازمان‌های پژوهشی: مروری بر نقش
متخصصان اطلاعات»

سخنران: دکتر محمد حسن زاده

تاریخ برگزاری: ۱۳۹۰/۰۱/۳۱

مکان: پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران

تدوین: معصومه سادات کشفی

فروردین ۱۳۹۰

مقدمه

گزارش حاضر به معرفی اولین سخنرانی پژوهشگاه در سال ۱۳۹۰ و از ابتدا تاکنون می‌پردازد. در انتها نیز نتایج تحلیل کاربرگه‌های ارزشیابی شرکت کنندگان ارائه می‌شود.

الف. معرفی

دوازدهمین سخنرانی علمی در پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران با عنوان «مدیریت دانش در سازمان‌های پژوهشی: مروری بر نقش متخصصان اطلاعات» و سخنرانی آقای دکتر محمد حسن زاده، عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس در روز چهارشنبه ۱۳۹۰/۰۱/۳۱ ساعت ۱۴ تا ۱۶ در تالار اجتماعات پژوهشگاه برگزار شد. در این گزارش، خلاصه‌ای از سخنرانی به همراه نتایج تحلیل کاربرگه‌های ارزشیابی شرکت کنندگان ارائه می‌شود.

ب. خلاصه سخنرانی

در ابتدای سخنرانی، آقای دکتر حسن زاده با بیان موضوع و اشاره به بحث‌های چالشی در منابع و مجامع علمی و مهمتر از آن نقش و جایگاه متخصصان اطلاعات در مدیریت دانش در سازمانهای پژوهشی، طرح کلی سخنرانی خود را به ترتیب زیر معرفی کرد:

- نوع شناسی مدیریت دانش
- ویژگیهای مدیریت دانش در سازمانهای پژوهشی
- ارکان مدیریت دانش پژوهشی
- کارکردهای متخصصان اطلاعات و توانمندی‌های مورد نیاز

سپس در ادامه سخنرانی به تعاریف دانش، انواع دانش به صورت عیان و نهان پرداخت و دانش را به عنوان بخشی از سرمایه اصلی سازمانها و ترکیب سیالی از اطلاعات تجربه‌ها و حتی پیش زمینه‌های ذهنی و محیطی شخص و ترکیبی از ارزشها و اطلاعات محیطی معرفی نمود و در ادامه به توضیح مختصری در مورد انواع دانش و تقسیم‌بندی آن به بخش دانش عیان شامل: دانش مضبوط و دانش سازماندهی شده و در بخش دانش نهان شامل: دانش فرایندی، دانش مدیریتی و ارتباطی پرداخت. وی دانش را به عنوان نقطه کانونی کارکرد اصلی در سازمانها و دارایی‌های سازمان دانست که از تعامل سه نوع سرمایه ساختاری، سرمایه انسانی و ارتباطی سرمایه مالی شکل می‌گیرد. وی افزود خلق دارایی‌های دانشی و تعبیر Ba در فلسفه ژاپنی فضایی است که در آن هر کس هر چه می‌داند آزادانه در اختیار دیگران قرار می‌دهد و توزیع می‌شود و از برآیند آن چیزی عجین شده با محیطهای دانشی و دانش آفرینی اتفاق می‌افتد.

سخنران در ادامه سخنرانی به مبحث یادگیری و تعاریف آن پرداخت و ارتباط بین «اعتماد و مراقبه» از یک سو و «دانش فردی و جمعی» از سوی دیگر را شرح داد و اشاره کرد چنانچه در یک سازمان اعتماد پایین باشد آنچه در سطح سازمان اتفاق می‌افتد اخذ دانش است و اگر در سطح فردی اعتماد بالا برود بخشش اتفاق می‌افتد. در قسمت جمعی اگر اعتماد پایین باشد نظام داد و ستد شکل می‌گیرد و اگر اعتماد در سطح سازمانی بالا باشد به اشتراک گذاشتن داده‌ها اتفاق می‌افتد. در بحث مربوط به ابعاد دانش و تاریخچه مدیریت دانش به اهداف دانش اشاره کردند و در این راه کسب حمایت مدیران، ترسیم نقشه دانشی سازمان،

اخذ دانش ضروری و مفید، بازنگری و اصلاح، اشاعه دانش و مراحل اجرایی آن را برشمردند و رویکردهای مربوط به مدیریت دانش را با سه رویکرد به شرح زیر معرفی کرد:

۱. رویکرد فنی

۲. رویکرد رفتاری و فرهنگی

۳. رویکرد تلفیقی

و علل شکست مدیریت دانش را نیز موارد زیر برشمرد:

۱. تلقی نادرست از مدیریت دانش

۲. نبود زیرساخت ها و عدم توجه به آن

۳. دیدگاه غیراقتصادی به مدیریت دانش

۴. عدم حمایت مدیران ارشد

۵. نگاه به مدیریت دانش به عنوان یک هدف

۶. عدم توجه به تفاوت های فرهنگی

همچنین ماهیت دانش در سازمانهای پژوهشی را به صورت زیر تقسیم بندی نمود:

۱. دانش علمی

۲. دانش پرسنل

۳. دانش بیرونی

۴. دانش فرایندی

جایگاه و نقش محوری متخصصان اطلاعات را نقش تحلیل گری، نقش اشاعه گری، تسهیل کننده، آموزش دهنده، نقش مستندسازی و ارزیابی و مهارتهای مدیریت دانش و توانمندیهای متخصصان اطلاعات را لزوماً یادگیری مدیریت تغییر، مدیریت مشتریان، مدیریت اسناد، تصمیم سازی، اطلاع رسانی و معماری را معرفی نمود.

در بخش پایانی آقای دکتر حسن زاده به بررسی مشکلاتی که در مواجهه با دانش وجود دارد و تنها بخشی از آن آشکار است و آن قسمتی است که به اشتراک گذاشته می شود پرداخت.

در انتها نیز به جمع بندی و پرسش و پاسخ پرداخته شد و جلسه در ساعت ۱۶ به پایان رسید.

ج. ارزشیابی نشست از دیدگاه شرکت کنندگان

پس از فراخوان سخنرانی ۲۷ نفر به صورت الکترونیکی، برای شرکت در سخنرانی، کاربرگ نام نویسی را تکمیل و ارسال کردند که ۲۳ نفر از آنها در ارزیابی سخنرانی شرکت کردند. ۱۷ نفر از شرکت کنندگان زن و ۱۰ نفر مرد بودند. جدول ۱ سطح تحصیلات شرکت کنندگان را نشان می دهد.

جدول ۱. سطح تحصيلات شرکت کنندگان

سطح تحصيلات	فراواني	درصد
دکتری	۳	۹٪
کارشناسی ارشد	۷	۳/۸۵
کارشناسی	۱۷	۱۵/۸۸
کاردانی	۰	۰
مجموع	۲۷	۱۰۰

نتایج تحلیل پرسشنامه‌های تکمیل شده در جدولهای زیر ارائه می‌شود:

۱. ارزیابی محتوا

جدول ۲. ارزیابی محتوای نشست

محتوا	بسیار بد	بد	متوسط	خوب	بسیار خوب	مجموع
روشنی هدف ارائه شده	-	-	۳	۷	۱۳	۲۳
تناسب محتوا با انتظار شما	-	۱	۱	۱۰	۱۱	۲۳
تناسب محتوا با نیازهای شما	-	۱	۱	۱۱	۱۰	۲۳
روزآمدی محتوا	-	۱	۲	۱۰	۱۰	۲۳
قابلیت در افزایش دانش تخصصی	-	-	۳	۱۱	۹	۲۳
جذابیت موضوع ارائه شده	-	-	۴	۷	۱۲	۲۳

۲. سخنران

جدول ۳. ارزیابی سخنران نشست

سخنران	بسیار بد	بد	متوسط	خوب	بسیار خوب	مجموع
تسلط بر موضوع (توان علمی)	-	-	۱	۶	۱۵	۲۲
توانایی انتقال مطالب (قدرت بیان)	-	۱	۱	۷	۱۳	۲۲
پیوستگی در ارائه مطلب	-	۱	۳	۸	۱۱	۲۳
ایجاد انگیزه و علاقه در شرکت کنندگان	-	۱	۳	۶	۱۳	۲۳
اشتیاق نسبت به یادگیری شرکت کنندگان	-	۱	۳	۵	۱۴	۲۳
گشاده‌رویی و احترام نسبت به شرکت کنندگان	-	-	۱	۵	۱۴	۲۰
پاسخ به پرسش‌های شرکت کنندگان	-	-	-	۵	۱۵	۲۰
مدیریت زمان	-	-	۱	۶	۱۶	۲۳

۳. شرایط و تسهیلات

جدول ۴. ارزیابی شرایط و تسهیلات نشست

شرایط و تسهیلات	بسیار بد	بد	متوسط	خوب	بسیار خوب	مجموع
زمان برگزاری	-	۱	۴	۱۱	۵	۲۱
مکان برگزاری	-	۲	۳	۹	۶	۲۰
امکانات تالار (دیداری، نور، ...)	-	۱	۴	۱۰	۶	۲۱
پذیرایی	۱		۱	۱۱	۵	۱۸

۴. امور اجرایی

جدول ۵. ارزیابی امور اجرایی نشست

امور اداری	بسیار بد	بد	متوسط	خوب	بسیار خوب	مجموع
نحوه اطلاع رسانی برگزاری	-	۳	۶	۶	۷	۲۲
ثبت نام	-	۱	۵	۶	۸	۲۰
برخورد کارکنان	-	-	۱	۹	۱۲	۲۲

۵. نحوه اطلاع رسانی

جدول ۶. نحوه اطلاع رسانی

نحوه آگاهی	فراوانی
وبگاه پژوهشگاه	۱۰
خبرگزاری های تحت وب	۴
دورنگار	۳
سایر موارد	۵
مجموع	۲۲

۶. پیشنهاد موضوع از سوی پاسخ دهندگان: پاسخ دهندگان موضوع هایی را برای نشست های بعدی پیشنهاد کردند

که در جدول ۷ ارائه شده اند:

جدول ۷. پیشنهاد موضوع برای نشست های بعد

ردیف	موضوع نشست
۱	ارجح بودن مهارتی و کاربردی
۲	تطبیق با تغییرات جوامع اطلاعاتی – تکنیکها و فلسفه ها
۳	استفاده مؤثر از فناوری اطلاعات در زندگی روزمره
۴	چگونه در دنیای اطلاعاتی سردرگم نشویم؟
۵	ساخت آنتولوژیها ontological Engineering
۶	اقتصاد اطلاعات
۷	قیمت گذاری اطلاعات
۸	روش ها و راهکارهای مختلف در سازماندهی منابع غیر کتابی

۷. **پیشنهاد و انتقاد:** جدول ۸ پیشنهاد‌های پاسخ‌دهندگان برای بهبود برگزاری نشست‌های بعدی را شرح می‌دهد.

جدول ۸. پیشنهاد و انتقاد برای برگزاری نشست‌های بعدی

ردیف	پیشنهاد / انتقاد
۱	عدم تداخل روز سخنرانی با همایش انجمن کتابداران
۲	معرفی سایت www.TED.com برای الگوبرداری
۳	سخنرانی در سطح عمومی می‌بایست یک افق جدید را بر روی مخاطب باز کند
۴	استفاده بیشتر از چند رسانه‌ای‌ها
۵	طولانی بودن زمان سخنرانی یک ساعت کافی است تا اطلاعات مفید ارائه شود.
۶	پذیرایی در میان سخنرانی به دلیل طولانی بودن سخنرانی